

کارێگه‌ری پرسیارو وه‌لام له‌سه‌ر ده‌ستکه‌وتی خویندنی خویندکارانی زانکۆ

قوناغی چواره‌می به‌شی میژوو وه‌ک نمونه

به‌هات عبد الرزاق سعید¹

¹ به‌شی میژوو، فاکه‌لتی په‌روه‌رده، زانکۆی کۆیه، هه‌رێهی کوردستان، عێراق

پوخته

پیشه‌ی وانه‌بێژی له‌ژیاپی ئەمرۆدا به‌گشتی له‌گرتن پێشه‌کانه‌که‌مرۆف ده‌یکات و به‌تایبه‌تی مامۆستایه‌تی چونکه‌ جیگاوشوینیان دیارو رونه‌ له‌سه‌ر هه‌مووتا‌که‌کانی ناوکۆمه‌لگا، وانه‌بێژی کارێگه‌ری زۆری له‌سه‌ر که‌سایه‌تی و چۆنیه‌تی گه‌شه‌پێدانی لایه‌نی ئەقلى و روونکردنه‌وه‌ی باهه‌ته‌کان هه‌یه. ئامانجی سه‌ره‌کی ئەم توێژینه‌وه‌یه زانیی کارێگه‌ری پرسیارو وه‌لام له‌سه‌ر ده‌ستکه‌وتی خویندنی خویندکاران و به‌راوردکردن باری ئاسایی، میتۆدی به‌کارهاتنه‌وه‌ی توێژینه‌وه‌یه میتۆدی تجربه‌یه‌ نمونه‌ی توێژینه‌وه‌که‌ بریتیه‌ له‌سه‌مه‌پێک له‌خویندکارانی به‌شی میژوو قوناغی چواره‌م، له‌کوتایدا توێژه‌ر گه‌یشته‌ ئەو ئەنجامه‌ی بوونی به‌لگه‌داریی ئاماری له‌رێگای پرسیارو وه‌لام له‌سه‌ر ده‌ستکه‌وتی خویندنی خویندکاران و بوونی کارێگه‌ری به‌شی میژوو قوناغی چواره‌م، له‌لگه‌داریی ئاماری به‌کاره‌یه‌کی که‌م هه‌روه‌ها توێژه‌ر پێش‌نێاز ده‌کات توێژینه‌وه‌یه‌کی هه‌مان شێوه‌ بکریت به‌رێگای گه‌تووگۆ یان رێگای نه‌خشه‌ی چه‌مکه‌کان له‌سه‌ر ده‌ستکه‌وتی خویندنی خویندکاران له‌قوناغه‌کانی ترو به‌راوردکردن باری به‌یه‌کتی.

کلێه‌ وشه‌: ده‌ستکه‌وتی خویندنی، کۆمه‌له‌ی ئەزمونی، کۆمه‌له‌ی کۆنترۆلکراو، پرسیاری وروژنه‌ر، پرسیاری فێرکردن

1. پێشه‌کی

گۆنجاوبێت، به‌لکو هه‌ریه‌که‌یان بۆ باهه‌ت و قوناغیک زیاتر گۆنجاوه‌؛ مامۆستای سه‌رکه‌وتوو ئەو که‌سه‌یه‌ که‌ بۆ باهه‌ت و قوناغ و کاتی پێویست رێگای وانه‌وتنه‌وه‌ی گۆنجاو هه‌لبژێری و به‌ باشترین شتیواز باهه‌ته‌که‌ بگه‌یه‌ننه‌ خویندکاران. (شه‌ریف، 2014، 15).

به‌بۆچوونی توێژه‌ر رێگه‌ی وانه‌وتنه‌وه‌ له‌مرۆدا بوه‌ته‌ پرۆسه‌یه‌کی گرینگی فێرکردن، چونکه‌ بریتیه‌ له‌کۆمه‌لێک بنه‌ما و پیره‌نسیی جیاواز له‌پێناوگه‌یشتن به‌ئامانجیکی دیاریکراو. له‌مرۆدا ناتوانرێت یه‌ک رێگه‌ له‌کرداری وانه‌وتنه‌وه‌ فێربووندا به‌کاربه‌یتریت، چونکه‌ هه‌ر رێگایه‌ک خاوه‌ن تابه‌ت مه‌ندبی خۆیه‌تی که‌بۆژینگه‌و شوین وکه‌شینیکی دیاریکراو ده‌گۆنجنیت که‌پێویسته‌ مامۆسته‌ ده‌ستنیشتانی بکات، هه‌رچه‌نده‌ مامۆسته‌ نازاده‌ بۆ هه‌لبژاردنی رێگای وانه‌وتنه‌وه‌ به‌لام نازادنییه‌ له‌بێاردانی هه‌له‌ یان دروست ییاده‌ نه‌کردنی رێگاوشتیوازی وانه‌وتنه‌وه‌.

مامۆستا پۆلێکی گرینگی له‌ پێشه‌کوتن و پاراستن وه‌ به‌ده‌ست هینانی زانسته‌ هه‌یه و به‌ به‌راورد له‌گه‌ل خه‌لکی تردا به‌رپرسیارییه‌تی گه‌وره‌ی له‌ سه‌ر شانه‌، چونکه‌ کاری مامۆستا په‌رینه‌ی مرۆف و گه‌شه‌ پێدانی توانا‌کانی مرۆفایه‌تیه‌.

مامۆستا به‌رپرسه‌ له‌ هه‌موو ئەو زانیاریانه‌ی که‌ به‌ خویندکاری ده‌به‌خشیت بۆیه‌ زۆر گرنگه‌ وریا و ئاگاداری نوێترین زانستی سه‌رده‌میانه‌ بێت و زانیاری تازه‌ به‌ خویندکاران بیه‌خشیت. (حه‌سه‌ن، 2012 - 21)

رێگاکانی وانه‌وتنه‌وه‌ زۆرن و جۆراوجۆرن هه‌ریه‌که‌یان به‌ هینزی و لاوازی خۆی هه‌یه‌، واته‌ تاوه‌کو ئێسته‌ رێگایه‌کی گه‌شتی نیه‌ که‌ بۆ هه‌موو قوناغه‌کانی خویندنی

گۆفاری زانکۆی کۆیه بۆ زانسته مرۆفایه‌تی و کۆمه‌لاپهتیه‌کان

به‌رگی 1، ژماره‌ 1 (2018)

به‌رواری وهرگرتن في 9 حوزیرانی 2018؛ په‌سهندکرا له‌ به‌رواری 10 ئابی 2018 په‌په‌ری توێژینه‌وه‌ی ریکه‌راو: له‌ به‌رواری 12 ئابی 2018 بلأوکراوه‌ته‌وه‌

ئیمه‌یلی توێژه‌ر: bahat.betushy@koyauniversity.org

مافی چاپ و بلأوکردنه‌وه‌ © 2018 به‌هات عبد الرزاق سعید، گه‌یشتن به‌م توێژینه‌وه‌یه‌ کراوه‌یه‌ له‌ ژیر رهماه‌ندی - CC BY-NC-ND 4.0

گۆنار زانكۆ كۆپە بۇ زانسته مرؤقابەتى و كۆمەلەيە تىبەكان

خويندكارانى قۇناغى چوارەم بەشى مېژوو لەرىنگاى بەكارهينانى رېنگاى پرسىيارو وەلام بەرزە يان نزمە.

پ- ئايا كارىگەرى رېنگاى پرسىيارو وەلام لەسەر دەستكەوتى خويندىنى خويندكارانى زانكو چىبە؟

۲.۲. ئامانجى توپزىنەوہ

۱. زانين و خستنه رووى كارىگەرى نيوان رېنگاى پرسىيارو وەلام لەسەر دەستكەوتى خويندكارانى قۇناغى چوارەم بەشى مېژوو.
۲. شىكرەنەوہى داتا و زانبارىبەكان و بەراوردركىدان لەگەل رېنگاى ئاسايى و كارىگەرىيان لەنيوان كۆمەلە ئەزموونىبەكان.

۲.۳. گرمانەكانى توپزىنەوہ

۱. ھىچ جياوازيەكى بەلگەدارى ئامارى ئەئاستى ۰،۰۵ بەدى ناكريت لەنيوان نمرەكانى خويندكاران لەكۆمەلەئى ئاسايى و كۆمەلەئى ئەزمووندا.
۲. ھىچ جياوازيەكى بەلگەدارى ئامارى ئەئاستى ۰،۰۵، بەدى ناكريت لەنيوان كارىگەرى رېنگاى پرسىيارو وەلام لەسەردەستكەوتى خويندىنى قۇناغى چوارەم

۲.۴. سنورى توپزىنەوہ

۱. بواری مرؤبى: نمونەى توپزىنەوہكە خويندكارانى قۇناغى چوارەمى بەشى مېژوو فاكەلتى پەرورەدە بۇسالى خويندىنى ۲۰۱۶-۲۰۱۷
۲. بواری شوين: بەشى مېژوو - فاكەلتى پەرورەدە - زانكۆى كۆپە
۳. بواری بابەت: بابەتى پيوانەوہەئسەنگاندىن لەقۇناغى چوارەم

۲.۵. پىناسەى زاراوہكان

رېنگاى پرسىيارو وەلام: برىتنيە لە مۆدىل و ميكانيزمى خستنه روى بابەتى وانە بەشىوہى پرسىيارو وەلام، وانە مامۇستا لە سەرەتاي وانەكەدا تاكۆتابى وانە پرسىيار ئاراستەى خويندكاران دەكات و وەلام لە خويندكاران وەردەگرېت. (حمەد امين، ۲۰۱۴ - ۱۱۷)

رېنگاى پرسىيارو وەلام لاي توپزەر: برىتنيە لەرېنگاىپەكى وانەوتنەوہكە مامۇستا لەسەرەتاي وانەكەدا تاكۆتابى وانە پرسىيار ئاراستەى خويندكاران دەكات كە توپزەر بەكارهينانا لەگەل كۆمەلەئى ئەزموونى توپزىنەوہكەدا دەستكەوتى خويندىنى خويندكاران: برىتنيە لەو نمرەپەى كە خويندكار بەدەستى دەھىنيت لەدەرەنجامى تاقىكرەنەوہدا لەبابەتتيك يان كۆمەلەئىك بابەت. (ابراهيم، ۲۰۰۷، ۷)

دەستكەوتى خويندىنى خويندكاران: برىتنيە لەكۆمەلەئىك زانبارى و كارامەنى بۇ ديارىكردى رادەى فيروونى خويندكاران بەمەبەستى ئامانجىكى ديارىكراو لەرېنگاى تاقىكرەنەوہدا بۇ ديارىكردى ئەو دەستكەوتە. (جرش، ۲۰۰۵، ۱۴۹)

رېنگاى دەستكەوتى خويندىنى لاي توپزەر: برىتنيە لەكۆى نمرەكانى خويندكارانى قۇناغى چوارەمى بەشى مېژوو لە وانەى پيوانە وەئسەنگاندىن بەدەستيان هيناوہ لەسالى خويندىنى ۲۰۱۶-۲۰۱۷.

رېنگاى پرسىيارو وەلامىش بەكىكە لە رېنگە گرنگەكان كە پيويستە لەلايەن مامۇستايانەوہ بەكارىت بۇ ئەوہى خويندكار دەورىكى چالاک بىنيت لەناو وانەداو خويندكار زۆرترين پرسىيارى ئاراستەبكرىت لەلايەن مامۇستاوتانويت بىركردنەوہى بوروژىنيت.

۲. گرېنگى توپزىنەوہ

لېرەدا بەچەند خاينىك گرېنگى ئەم توپزىنەوہ بەدەستەپروو:

- ۱- ئەم توپزىنەوہ بەسود بە مامۇستا دەگەبەنيت بۇ بەكارهينانى رېنگاى پرسىيارو وەلام بۇ وتەوہى بابەتى پيوانەوہەئسەنگاندىن بۇ بەرزكردنەوہى ئاستى دەستكەوتى خويندىنى لاي خويندكاران.
- ۲- بەكارهينانى رېنگاى پرسىيارو وەلام وا لە خويندكاران دەكات كە بەشدارى لە وانەوتنەوہ بەكن وپروبوچونەكانيان دەربىر.
- ۳- كارىگەرى بەكارهينانى رېنگاى پرسىيارو وەلام بۇ زياتر گەشەسەندىن وگرېنگيدان بە بىركردنەوہى خويندكاران وپەنگدانەوہى لەسەر دەستكەوتى خويندىنان.
- ۴- رايھىنان كردن لەسەر بەشدارىكردى خويندكاران لە وانەوتنەوہدا بۇ زياتر بەدەستەپىنانى كارامەنى وليپاتووونى لاي خويندكاران ومانەئى زياتر لاي خويندكاران دروستدەكات.

يجب اتباع التعليمات الواردة في هذا النموذج قبل إرسال الورقة الجاهزة. انتقل إلى موقع مجلة جامعة كويہ للعلوم الانسانية والاجتماعية لمزيد من المعلومات.

۲.۱. كيشەى توپزىنەوہ

پەرورەدە كارىكى دەستكردو لە بەردەستە ناتوانى بەشىئوہەكى پەرش و بلاو چىبەجى بكرىت كۆمەلگا بۇ ئەوہى پەرورەدەبەكى تەندروست بە دەست بىنيت پيويستەھەموو تواناي خۆى بختەگەر بۇ بەدەست هينانى، چونكە دەپتە ھۆى دەولەمەند بوونى كۆمەلگا لەلايەنى پەرورەدەبە مامۇستا وەك كەستىكى تر نىبە، بەلكو شوين پەنجەى ديارو ئەوہكانى كۆمەلگا لە ژىر دەستى ئەودا پەرورەدە دەكرين دەپت مامۇستا بتوانيت لە ئەرك و ئىشەكەيدا و لە گەياندىنى پەيامەكەيدا سەرکەوتوتويت پيويستە مامۇستا ئارەزوۈپەكى ناوہكى ھەپت كە پالئەرىپت بە ئاراستەى پىشەو ئەركى وانە وتنەوہ ھزو ئارەزوۈى سەرکەوتتى لە كارەكەيدا ھەپت و ھەول بەدات بە باشترین شىواز پەيامەكەى بگەبەنيت بە خويندكاران.

مامۇستا لە كاتى وانەوتنەوہدا دەپت رەچاوى ئەوہ بكات كە باشترین رېنگا و شىواز بەكارىنيت بۇ ئەوہى خويندكاران تىبگەبەنى وە پالئەريان لا دروست يىت بۇ فيرپوون.

لېرەدا توپزەر لەمیانەى كاركردى وەك مامۇستا لەناو زانكۆدا ھەستىكرد كەزۆرەبە مامۇستايان لەوانەكانياندا خويندكار تەوہرەى سەرەكى نىبە، بەلكو خويندكار تەنا گويگرەو مامۇستا گرنگى نادات بە پرسىياركردىن و وروژاندىنى بىرى خويندكاران، دەپت مامۇستا ھەولبەدات رېنگەپەكى گونجاو ھەلبەزىرېت كە بگونجى لەگەل ئاستى خويندكارو قۇناغى خويندىن، توپزەر رېنگاى پرسىيارو وەلامى ھەلبەزارد بۇ ئەوہى بزانيت كارىگەرى دەپت لەسەر دەستكەوتى خويندكاران، چونكە لەم رېنگەپەدا زۆرترين پرسىيار ئاراستەى خويندكار دەكرىت، توپزەر دەپەويت بزانيت دەستكەوتى

3. زمينەي تپورى توپزىنەوگە

3.1. رىگاي پرسيارو وەلام

ئامانجى رىگاي وانەوتنەو بە پرسيارو وەلام بەشدارى پىنكردى فىرخوزانە لە وانەكاندا، بۇيە پىنويستە مامۇستا بە تەواوى خۇي ئامادەكرديت بەرلەووى وانەكە بلىتەو - پلانى تەواوى دانابىت، ھەرۈھا پرسيارى زۆر وروژنەرى ئامادەكرديت و ئاراستەي فىرخوزانى بكات.

3.2. جۆرەكانى پرسيار

يەكەم/ پرسيارى وروژنەرى: مامۇستا بە پىي پلان لە سەرەتاي وانەكەدا چەند پرسيارىكى وروژنەرى ئاراستەي خويندكارەكان دەكا، بۇ ئەووى رومو ھزرين و پىركدەو ئاراستەيان بكات، ھەرۈھا سەرنجيان بۇ ناوەرۆكى بابەتەكە رابكىشىت و ئاگاي و سەرنجيان نەپوات.

دووم/ پرسيارى فىزكردن: مامۇستا پرسيار سەبارەت بە ناوەرۆكى بابەتەكە ئاراستەي خويندكارەكان دەكات، بۇ ئەووى لە رىگاي پرسيارەكانى ئاشنایان بكات بە چەمك و پىرۆكەو زانبارى و مەعرفەي ناو بابەتەكە.

سلىم/ پرسيارى بە ئاگاھىنەنەو: مامۇستا كاتىك ئەم جۆرە پرسيارە ئاراستەي خويندكارەكان دەكات - خويندكارىك سەرنجى رۇيشتوھە يان سەيرى دەرەو دەكات يان خەوتو، لەو كاتەدا مامۇستا راستەووخۇ لە رىگاي ھىنانى ناوى پرسيارىكى ئاراستە دەكات، بە مەبەستى ئاگاداركدنەو سەرنج راكىشانى بۇ بابەتى وانەكە.

چوارەم/ پرسيارى ئاراستەكردن: مامۇستا ئەم جۆرە پرسيارانە بۇ ئاراستە كرىنى خويندكارەكان رومو ئامانجى وانەكە بەكار دەھىنىت.

پىنجەم/ پرسيارى ھەئسەنگاندىن: ئەم جۆرە پرسيارانە مۇماستاي بابەت لە سەرەتاي وانەكەدا بە شىوھەيكى رىكخراو ئاراستەي خويندكارى دەكات، بۇ ئەووى ئاستى ئەكادىمى و تواناي تىگەپىشتىيان بزائىت، ھەرۈھا لە كوتايى وانەكە ئاراستەي خويندكارەكان دەكرىت. (لامىن، ۹۲، ۲۰۰۵)

3.3. مەرجهكانى رىگاي پرسيارو وەلام

1. پىنويستە پرسيارەكان لە ئاسانەو بە گران بىت و لەتابەتتەو بە گىشتى بىت
2. پىنويستە پرسيارەكان جۇراوجۇر بن واتە زارەكى و نوسىن
3. پىنويستە پرسيارەكان پەيوەندى بەبابەتەكەو ھەبىت و رون و ئاشكرائىت بۇئەووى خويندكارا بەباشى تىپىگەن. (حسن، ۲۲، ۲۰۱۷)

3.4. لايەنە باشەكانى رىگاي پرسيارو وەلام

1. پەيوەندى ئىوان مامۇستاو خويندكار بەھىز دەبىت
2. خويندكارەكان بەردەوام خۇيان ئامادە دەكەن بۇ بابەتەكە
3. خويندكارەكان سەرنج و ئاگايان ناروات و بەردەوام دەبن لە پىركدەو

3.5. كرفتەكانى رىگاي پرسيار و وەلام

1. لە گەل ژمارەي زۆرى خويندكارەكان ناگوئىت.

2. لە گەل خويندكارانى ئاست نزم ناگوئىت.

3. ئەگەر مامۇستا بە تەواوى كۆنترۆلى بابەتەكە و پۇلەكەي نەكرديت ، بەھەلە تىگەپىشتى و ژاوەژاۋ لە ناو پۇل دروست دەبىت

4. زۆر جار مامۇستا تەنھا پرسيار ئاراستەي چەند خويندكارىكى ديارىكراو دەكات و زۆرىيەي خويندكارى دىكە بە بەردەوامى فەرامۇش دەكات. (احمد، ۹۸، ۱۹۹۹)

3.6. دەستكەوتى خويندىن

گرىنگى دەستكەوتى خويندىن لەپرۇسەي فىزكردىدا دادەنرئىت بە پىئوانەيەك بۇ بىر ياردان لەسەر نمرەي خويندكارەكان كە دەرچوون يان دەرەنەچوون، ھەرۈھا دەستكەوتى خويندىن دادەنرئىت بە كردارى پاراستن بۇئەووى توشى كىشەكانى خويندىن نەبىت دەبىتە ھۇي دەرەنەچوونى خويندكارەكان و ھەرۈھا دەستكەوتى خويندىن گرىنگىيە گەرەكەي لەو ھەدايەكە خويندكار دەزانئىت تواناكانى چەندىن و وايلىدەكات بكات بەئاستىكە كە مئانەي تەواوى بەتواناكانى ھەبىت و ھەولېدات لەوئاستەدا بىت و شكست نەھىنىت. (عبدالحميد، ۹۵، ۲۰۱۰)

3.7. كۆمەلىك ھۆكار كارىگەر يان لەسەر دەستكەوتى خويندىن ھەيە

1. ئەو ھۆكارەكانى پەيوەندى بەتاك ھەيە (خودى): واتە كەسايەتى خويندكارو تواناو لىيەتاتوبى و زىرەكى ھەرۈھا تايەتمەندى لەشىتوارو ئاستى تواناو زىرەكى خويندكار كارىگەرى راستەووخۇي لەسەر دەستكەوتىكى باش ھەيە، ھەرۈھا بوونى ھەر خەلەلىك وەك بىيىن و بىستىن كارىگەرى راستەووخۇي لەسەر دەستكەوتى خويندكار دەبىت.

2. ئەو ھۆكارەكانى پەيوەندى بەرئىنگەو ھەيە: خويندىنغا بەكۆمەلگايەك دادەنرئىت كە پىنكھاتوھە لە مامۇستاو خويندكار كە ئامانجىك دىيانگرئىتەو شىوازى فىزكردىن و بەكارھىنانى وانەوتنەو گىفتوگۆكردىن، داپىنكردىنى پىداو پىستىيەكانى خويندىنغا ھەمووى كارىگەرى لەسەر دەستكەوتى خويندىن ھەيە ھەرۈھا دروست بوونى كەشىكى پەرورەدەي و دىموراسى و لىيور دەيى لەئىوان مامۇستاو خويندكاردا لايەتىكى ئەرتى دەبىت لەسەر ئاستى دەستكەوتى خويندىن خويندكارەكان، ھەرۈھا ئاراستەي خىزان و پالېشىتى دايك و باوكان لەمندانەكانىيان كارىگەرى دەبىت لەسەر دەستكەوتىكى باشى خويندكارەكان. (مدقن و لعور، ۲۱، ۲۰۱۳)

3.8. گرىنگى دەستكەوتى خويندىن

1. يارمەتى خويندكار دەدات بۇ زانئىنى ئاست و تواناكانى خۇي و خالە بەھىز و لاوازەكانى.
2. دەستكەوتى خويندىن مەبەست لىي پىئوانەكردى خويندكارە لە تواناو لىيەتويەكانى.
3. يارمەتى خويندكار دەدات بۇئەووى بزائىت تاچەند سودى وەرگرتوھە لەو نمرەي بەدەستىپىناوھە. (محمد، ۴۲، ۲۰۱۴)

توپزەر پىي وايە دەستكەوتى خويندىن بەمەبەستى پىئوانەكردى ئاستى خويندكارە و

۴.۲. كۆمەلگە تۇپۇنەپەكە

كۆمەلگە ماناى ھەممو كۆمەلگەكە دەگرېتەپە، كۆمەلگە تۇپۇنەپەكە پىك دىت لە خۇپىندكارانى بەشى مېژوو ھەرچوار قۇناغ كە ژمارەيان (۲۱۰) خۇپىندكار بوو كە دابەش بوون بەسەر ھەر چوار قۇناغدا لە بەشى مېژوو.

۴.۳. نمۇنە تۇپۇنەپەكە

بىرېتتە لە نمۇنەپەكە ياخود بەشىپىك لە كۆمەلە تۇپۇنەپەكە بىرېتتە لە خۇپىندكارانى قۇناغى چوارەم بۇ سالى خۇپىندى (۲۰۱۶ - ۲۰۱۷) كە ژمارەيان (۵۴) خۇپىندكار بوو لە بابەتى پىوانە ھەلسەنگاندندا، كە بىرېتى بوون لە (۲۷) خۇپىندكار لە كۆمەلە ئەزمومونى كە (۱۰) كچ و (۱۷) كۆر تىداپوو، ۵ (۲۷) خۇپىندكار لە كۆمەلە كۆنترۆلكراو كە (۱۱) كچ و (۱۶) كۆرى تىدا بوو تۇپۇر لەبەر چەند ھۆكارىك ئەم قۇناغەى دىارىكرد بەكېك لە ھۆكارەكان كاتى وانەكە كە وانەى پىوانە ھەلسەنگاندنە گونجان لەگەل ئەو رېگەپەى وانەى پىدەوتىرېتەپەكە دەكاتە (۴۵) خولەك كە قۇناغى چوارەم دابەش بوون بەسەر دوو گروپدا كە تۇپۇر دەپتوانى پەكېكېان ۵ك كۆمەلە ئەزمومونى و ئەوى تىران ۵ك كۆمەلەى كۆنترۆلكراو دەستىنشان بكات.

خىشتەى ژمارە (۲) ژمارى خۇپىندكارانى كۆر كچ لە كۆمەلەى ئەزمومونى و كۆمەلەى كۆنترۆلكراو دىاردەكات

كۆمەلە	گروپ	كچ	كۆر	كۆى فېرخوازانى تۇپۇنەپەكە
ئەزمومونى	A	۱۰	۱۷	۲۷
كۆنترۆلكراو	B	۱۱	۱۶	۲۷
كۆى گىشتى	۲۷	۲۷		۵۴

۴.۴. ھاوتاكردنى كۆمەلەكانى تۇپۇنەپەكە

سەرەراى ئەوى كە دابەشكردى ھەپمەكى خۇپىندكارانى نمۇنە تۇپۇنەپەكە بەسەر ھەردوو كۆمەلەى A و B لەلاپەن سەرۆكى بەشى مېژوو ۵كە جۆرېك لەھاوسەنگى لەپىوان ھەردوو كۆمەلەكە دابەدەستەپە دەدا بەلام تۇپۇر وىستى ھاوتاكردن لەپىوانىان بكات لەھەندېك گۆراودا كە رەنگە كارتېكردىيان ھەپىت بەسەرگۆراودەكاندا

۱. تەمەنى خۇپىندكاران بەسال: تۇپۇر ئەو زانبارپانەى كە پەپەندىباربوو بەم گۆراو لە دۆسىپەى خۇپىندكاران لەبەشى مېژوو ۵كە دواتر دەركەوت كە بەگىشتى خۇپىندكاران ھەمموى لەتەمەن ۵كە پەكن و جىاوازى واپان نىپە، ئەمەش ئەو دەگەپەنى كە خۇپىندكارانى ھەردوو كۆمەلەكە ھاوتان لەم گۆراو۵دا.

۲. كۆى گىشتى نمردى خۇپىندكاران لەسالى رابردوو: تۇپۇر لەھىنەنە دى ئەم ھاوتاپەدا پىشتى بەستەپە كۆى گىشتى نمردى خۇپىندكارانى ھەردوو

زانپى تۋاناكانى خۇپىندكارەو بىرپاردانە لەسەر دەرجوون يان دەرنەچونى خۇپىندكار ھەر۵كە چەن ھۆكارىك كار دەكاتە سەرى كەھەندىكېان پەپەندى بە خودى خۇپىندكارو تۋاناو پالئەرەكانپەو ھەپە و ھەندىكى تىرى پەپەندى بە شارەزايى مامۇستاو شىوازى فېركىدپەو ھەپە ھەر۵كە ئەو ژېنگەى كە خۇپىندكار تىداپە كەبىرېتتە لەژېنگەى مالى و خىزان و ژېنگەى خۇپىندكارا كىرەرى دەپىت لەسەر دەستەكەوتى خۇپىندكاردا.

۳.۹. تۇپۇنەپەى پىشوو

تۇپۇنەپەى ھاشم، دالىا، ۲۰۱۴ "پەپەندى رېنگاكانى وانەوتنەپەى بەكارھاتوو لای مامۇستايانى زانكۆ و بەخودكارانى دەستەكەوتى خۇپىندكاران"

مىتۆدى بەكارھاتوو لەم تۇپۇنەپەپەدا مىتۆدى ۵سەفپە بۇ دۇزىنەپە پەپەندى پىوان رېنگاكانى وانەوتنەپەى بەكارھاتوو بەخودكارانى و لای مامۇستايانى زانكۆ و دەستەكەوتى خۇپىندى خۇپىندكاران، نمۇنە تۇپۇنەپەكە بىرېتتەپوون لە مامۇستايانى فاكەلتى پەر۵دە كە ژمارەيان ۶۰ مامۇستاپوو تۇپۇر پىپەرېكى ئامادەكرد كە لە ۴۵ بىرگە پىكھاتپوو دواى دۇزىنەپەى جىگىرى و راستگۆپى و ۵رگرتى راي شارەزايان و تۇپۇر پىشتى بەست بە ئەنجامى تاقىكردەنەكەنى كۆتابى سالى خۇپىندى و ۵رگرتى نمردەكان و تۇپۇر دواى ئەنجامدانى كارى ئامارى گەپىشت بەم دەرنەجامانە پەپەندى بەلگەدارى ئامارى لەپىوان رېنگاى وانەپىژى و دەست كەوتى خۇپىندى بەپەدەكرېت و ھىچ پەپەندىپەكى بەلگەدارى ئامارى لەپىوان رېنگاى وانەپىژى و چارەسەرى كرفتەكان و برۆژە و بىرپارپىن بەخودكارانى بەدى ناكىت. (ھاشم، ۲۰۱۴، ۵)

۴. ھەنگا۵كانى جىپەجىكردىنى تۇپۇنەپەكە

۴.۱. دارپىتتى ئەزمومونى

مەبەست لە دارپىتتى ئەزمومونەكە بىرېتتە لە پلانېكى تەوا۵ بۇ جىپەجىكردىنى تۇپۇنەپەكە بە شى۵پەكى مەپدانى دەربارى بەپىتېكى دىارىكرارو، تۇپۇرەن لىكۆلىنەپە دەكات لە سەر ھەندېك گۆراو بۇ ئە۵پەى برانېت كىرەرى گۆرا۵ك لە سەر گۆرا۵كى تر چۆنە. (الشوك، ۲۰۰۹-۱۲۳)

ئەم تۇپۇنەپەپە پىكھات۵ لە دوو كۆمەلەى ھاوتا، كۆمەلەى پەكەم كۆمەلەى ئەزمومونى، كە گۆرا۵ى سەرپەخۆى بەسەردا جىپەجى دەكرېت، كە بىرېتتە لە رېنگاى پىرسىيارو ۵لام لە كاتىكدا كۆمەلەى كۆنترۆلكراو بە شى۵پەى ئاساپى خۆى دەپىننەپە، ھەردوو كۆمەلەكەش تاقىكردەنەپە پىشپىنەپە پاشپىنەى بۇ ئەنجام دەدرېت، و تاقى كرىدەپەى پاشپىنەى دەستەكەوتى خۇپىندىيان بۇ دەكرېت.

خىشتەى ژمارە (۱) تاقىكردەنەپەى پاشپىنەى دەستەكەوتى خۇپىندىيان بۇخۇپىندكاران

كۆمەلەكان	گروپ	ژ. فېرخوازان	گۆرا۵ى سەرپەخۆ	تاقى كرىدەپەى پاشپىنە
ئەزمومون	A	۲۷	رېنگاى پىرسىيارو ۵لام	دەستەكەوتى خۇپىندىيان
كۆنترۆلكراو	B	۲۷	رېنگاى ئاساپى	دەستەكەوتى خۇپىندىيان

تاقىكردەنەۋەكە دەرهينرا بۇ پرسىياري و تاري.

۵.۲. دابەشكردى بەشە وانەوتنەۋە

دوو بەشە وانە لە هەفتەيەكدا بۇ ھەر كۆمەلەيەك ديارىكرا كە ئەمەش بە پىنى دابەشكردى بەشە وانەكان لە لاين سەرۆكى بەشى مېژوۋە بوو.

۵.۳. ئامادەكردى پلانى وانەوتنەۋە

پلانى وانەوتنەۋە پېشەپىنەكى لەۋە پېشە بۇ ھەلۋىستى فيركارى كە مامۇستا دايدەنيت بۇ بەدستىننى ئامانجە فيركارىيەكان. (نېهان، ۲۰۰۸ - ۷۹)

تويژەر ھەستا بە دانانى پلانى وانەوتنەۋە بۇ ھەردوو كۆمەلەك كۆمەلەي ئەزموونى كە بە رىگاي پرسىيارو ۋەلام دان دەخوين و كۆمەلەي كۆنترۆلكراو بە رىگاي ئاسايى وانە دەخوين ژمارە پلانى وانەوتنەۋە كە گەيشتە (۱۶) پلان و (۸) پلانە بەرپىگاي پرسىيارو ۋەلام و (۸) پلانى تر بە رىگاي ئاسايى بوو پاشان ئومۇنەيك لە ھەردوو جۇرە پلانە كە خرايە بەردەست كۆمەلەك لە شارەزاو پىسپۇر لە بواري وانەوتنەۋەدا و پاش راست كرنەۋە و جىبەجىكردى پېشەپىنەكانيان تويژەر (۸۰٪) زيارتى ۋەركرتى لە بىرو بۇجوني شارەزاين ، بۇيە تويژەر لە سەرى مايەۋە ، لەگەل جىبەجىكرنى ھەندىك لە گۆرانكارى.

۵.۴. ئامرازەكانى فيركردن

تويژەر ھەمان ھۆكاري فيركارى كە ھەبوو بۇ ھەردوو كۆمەلەي ئەزمونى و كۆنترۆلكراو ۋەك بەكارھىنا ۋەك داناند و قەلمى رەنگاۋرەنگ و بۇردى سىي بۇ رونكردەنەۋە بەتەكان بەكارھىناۋە .

۵.۵. ماۋەي تويژىنەۋەكە

ماۋەي تويژىنەۋەكە بە شىۋەيەكى يەكسان بوو بۇ ھەردوو كۆمەلەي تويژىنەۋەكە بۇيە تويژىنەۋەكە لە رىككەۋى (۴ / ۲۰۱۶ / ۱۲) دەستى پىنكردو و كۆتايى ھاتوۋە لە (۵ / ۲۰۱۷ / ۲)

۵.۶. بارودۇخى ئەزمونەكە و روداۋەكان

ھىچ جۇرە روداۋىكى لە نەكاۋ روى نەداۋە كە بىتتە ھۆى دروست بوونى بەرەست بەبەدرىزايى ئەنجامدانى تويژىنەۋەكە ، بۇيە دوتانرېت بگوترېت كە كارىگەرى ئەم ھۆكارە يى لاين بوو.

۵.۷. جىبەجىكردى ئەزمونەكە

دوۋى ئەۋەي تويژەر سەرجەم پىنداۋىستىيەكانى تويژىنەۋەكە جىبەجىكردى بۇ مەبەستى تويژىنەۋەكە ۋە دەستى بە ئەنجامدانى تويژىنەۋەكە كەرد لە كۆرسى يەكەمى خويندىن لە رىككەۋى (۴ / ۲۰۱۶ / ۱۲) بۇ ھەردوو كۆمەلەكانى تويژىنەۋەكە ۋە لە ھەر حەفتەيەكدا دوو بەشە وانەي ديارىكرد بۇ ھەردوو كۆمەلەكە ۋەك لە پاشكۆى ژمارە (۲) رونكراۋەتەۋە بە پىنى ئەۋىلانەي ئامادەكراۋو بە رىگاي پرسىيارو ۋەلام بۇ كۆمەلەي ئەزمونى ئامادەكردى پلانى وانەوتنەۋە بەرپىگاي ئاسايى بەمشىۋەيە ئەزمونەكە كۆتايى ھات لە رىككەۋى (۵ / ۲۰۱۷ / ۲) .

كۆمەلەكە لەسالى پېشوو لە تاقىكردەنەۋەي كۆتايى سالى قۇناغى سىيەم لە گشت وانەكاندا سالى خويندىن (۲۰۱۵-۲۰۱۶) دوۋى كۆكردەنەۋەي نمرەكان و تاقىكردەنەۋەي تىست، دەرکەوت كە ھەردوو كۆمەلەكە جياۋزىيەكى واين نىيە ھاۋاتان لە بەدەست ھىنانى كۆى گشتى نمرەكان .

۵. ئامرازەكانى تويژىنەۋەكە

۵.۱. تاقىكردەنەۋەكەي دەستكەۋى خويندىن

تويژەر پىشتى بەست بە بابەتەكانى پىۋانەۋە ھەلسەنگاندن كە پىنكھاتوۋە لە (۳) بابەتى سەرەكى بۇ ھەردوو كۆمەلەكە.

تويژەر ھەستا بە ئامادەكردى تاقىكردەنەۋەيەك لەۋابەتى كە دەست نىشانى كردوۋ بۇ خويندىكارانى كۆمەلەي تويژىنەۋەكە كە پىنكھاتىۋو لەتاقىكردەنەۋەيەكى گوتارىي كە لە (۳) پرسىيار پىنك ھاتتوۋ ۋەك لەپاشكۆى ژمارە (۴) لەۋابەتانەي كەدەكەۋىتتە چوارچىۋەي تويژىنەۋەكە لەبابەتى پىۋانەۋەھەلسەنگاندن بۇ قۇناغى چوارەمى بەشى مېژوۋ لەگەل خستىنەۋەي قۇناغەكانى

۱. ديارىكردى بابەتە زانستىيەكە: پىشۋەخت بابەتە ئەزمونىيەكە ديارىكراۋە لەبابەتە زانستىيەكە كە لە (۳) بابەت پىنكھاتىۋو لەبابەتى پىۋانەۋەھەلسەنگاندن بەپىنى ماۋەي تويژىنەۋەكە ۋە لاپەرەكانى ديارىكرا .

۲. دارپشتى برەكەكانى تاقىكردەنەۋەي دەستكەۋى خويندىن: دوۋى ديارىكرن و دانانى پرسىيارەكانى دەستكەۋى خويندىن تويژەر جۇر پرسىيارەكانى ديارىكرد تاۋەكو پىۋانەي ئەۋ ئامانجە بكات كەبۇى دانراۋە بۇيە تويژەر ھەلدەستىت بەديارىكردى پرسىيارەكان لەجۇرى پرسىيارى و تاري لەبەرئەۋەي پرسىيارى و تاري يارمەتيدەرە بۇ پىۋانەكردى ئامانجە ديارىكراۋەكان .

۳. راستكۆي تاقىكردەنەۋەي دەستكەۋى خويندىن : دوۋى دانانى پرسىيارى تاقىكردەنەۋەكە و پىشاندانى بەكەسانى بەئەزمون و شارەزا لەبوارى پەرورەدوۋ رىگاكاني وانەوتنەۋەكە لەگەل ناۋەرۆكى بابەتى فيركردن بەمەبەستى دەرخستى پىرورايان لەروى باشى دارپشتن و روني كە تايەت بەۋ ئامانجە دانراۋو، دوۋى ۋەركرتەۋەي تىبىنەكان و گۆرانكارى بۇ شىۋەي دارپشتى پرسىيارەكان ئەنجامدراۋ راستى ناۋەرۆكى ئەزمونەكە دەرھىنرا .

۴. ديارىكردى كات و رونكردەنەۋەي رىنپايەكانى تاقىكردەنەۋەكە: سەرەتا تاقىكردەنەۋەيەك جىبەجىكرا لەسەر دەستكەۋى خويندىن لەسەر نمونەيەكى سەرەتايى بەمەبەستى زاننى روني و دلىابوون لە تىگەيشتنى خويندىكاران لە برەكەكانى پرسىيارەكان ۋەسەبارەت بەكاتى ديارىكراۋ، لەۋتاقىكردەنەۋە سەرەتايەدا خويندىكاران بە (۴۲) خولەك ۋەلاميان داۋە بۇيە لەسەر ئەم بنەمايە كاتى خايەنراۋ بۇ ۋەلامدانەۋەي پرسىيارەكانى نمونەي تويژىنەۋەكە (۴۵) خولەك ديارىكرا .

۵. جىگىرى تاقىكردەنەۋەي دەستكەۋى خويندىن: جىگىرى تاقىكردەنەۋەكە بەھاۋكىشەي الفاكرونباغ دەرھىنرا كەئەۋىش لەسەر نمونەي سەرەتايى (۳۰) خويندىكارى كۆرۈ كىچ ئەنجامدراۋە دەرکەوت كە ھاۋكۆلكەي جىگىرى بىرى بوو لە (۸۱،۰) كە ئەمەش رېژەيەكى باشەۋ بەم شىۋەيە ئامانجەكانى جىگىرى

۶. خستنهروی ئهجامهکان

۶.۱. شروقی ئهجامهکان

بهمهستی زیاتر نزیك بونهوه لهپاستی ودروستی ئامانجهكانی توێژنهوه گۆرانی شیوازی وهسفی بۆ شیوازی ئاماری ئهم بهشه تهرخان دهكریت بۆ شیکاریه ئاماریهکان لهریگهی پرۆگرامی spss. سهرهتای کاره ئاماریهکانی توێژه ههلهستیت به ئهجامدانی ههلهسنگاندنی گۆراوهکان له ریگهی ئامرازی (T.test) ئهجامی شیکاریهکه وهک له خستهکانی خوارهوه بهدیار دهکەوێت دهستکهوت زۆرتره لهسهدا یینج وانا دابهشکردنی سروشتیه هۆکاری (سوئغه) رۆلی نییه دهچینه ژیر دهلاته ئاماریهکان، شیکاریهکان لهسهری پراکتیک دهن.

خستهی ژماره (۱) (T.test) گۆراوهکان بۆ کوی (A)

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means								
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	90% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
A	Equal variances assumed	۵,۰۱۶	.۰۳۰	۰,۱۷۰	۵	.۰۰۰	-۳,۵۷۷	.۶۹۲	-۴,۹۶۷	-۲,۱۸۷
	Equal variances not assumed			۰,۱۷۰	۴,۵۰۳	.۰۰۰	-۳,۵۷۷	.۶۹۲	-۴,۹۷۰	-۲,۱۸۴

کهمتزه له سهدا یهک وانا فهزهیهی جیگرهوه گرمانهی یهدهک پهسهند ناکریت خستهی ژماره (۴) هاوکۆکهی پهیهوست بوونی (پیرسون) بۆ گۆراوهکان

Tests of Normality							
	A۲	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	Df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
	دهستکهوت	.۱۲۰	۲۶	.۲۰۰*	.۹۶۲	۲۶	.۴۳۸
	دهستکهوت ۲	.۲۰۸	۲۶	.۰۰۵	.۹۱۸	۲۶	.۰۵۹

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

بههای پێوهری. sig
ژمارهی سامپلهکان: DF
دهستکهوتی زۆر تره لهدا یینج وانا دابهشکردنی سروشتیه دهچینه ژیر دهلاته ئاماریهکان
خستهی ژماره (۲) (T.test) گۆراوهکان بۆ کوی (B)

Independent Samples Test										
	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means								
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	90% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
B	Equal variances assumed	۵,۲۹۸	.۰۲۵	۰,۱۹۴	۵۲	.۰۰۰	-۲,۸۵۲	.۵۴۹	-۳,۹۵۴	-۱,۷۵۰
	Equal variances not assumed			۰,۱۹۴	۴۴,۰۸۰	.۰۰۰	-۲,۸۵۲	.۵۴۹	-۳,۹۵۸	-۱,۷۴۵

کهمتزه له سهدا یهک وانا فهزهیهی جیگرهوه گرمانهی یهدهک پهسهند ناکریت Beta: پهیهوست بون, Error: ریژهی ههله, Sig: بههای پێوهری, N: ژمارهی سامپلهکان, Correlation: پلهی پهیهوندی

Tests of Normality							
	B۲	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	Df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
	دهستکهوت	.۱۴۸	۲۷	.۱۳۴	.۹۵۷	۲۷	.۳۱۴
	دهستکهوت ۲	.۱۷۶	۲۷	.۰۳۱	.۹۵۴	۲۷	.۲۷۱

a. Lilliefors Significance Correction

بههای پێوهری. sig
ژمارهی سامپلهکان: DF
دوای شیکاری تیست. ههلهستین به ههلهسنگاندنی گرمانهی توێژنهوه له ریگهی ئهجامی ههر چوار کۆمهلهی وهگرهوه کهتهجامهکهی کهمتزه بو لهسهدا (۱) وانا گرمانهی وهگرهوه پهسهند دهكریت. گرمانهی یهدهک ههلهوهشینهوه.

خستهی ژماره (۳) تیستی ناسهپهخۆی سامپلهکان

Independent Samples Test
----

a. Dependent Variable: A1

خشتمی ژماره (A) دهره نجامی لیژی بۆ گوراهه کانی گروپی (B)

Model		Coefficients ^a			T	Sig.
		Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients			
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-۴,۴۹۱	۱,۸۸		-۲,۳۸۶	.۰۲۵
	B2	۱,۱۸۳	.۲۰۷	.۷۵۲	۵,۷۱۲	.۰۰۰

a. Dependent Variable: B1
 Beta: پهيوست بون
 Error: ریزه هی همله
 Sig: به های پیوهری
 N: ژماره ی سامبله کان
 Correlation: پله ی پهيوهندی
 B: پله ی لیژی

پاش نه نجامدانی پرۆسه کانی سه رو. بهمه بهستی زانینی پله ی پهيوهندی نیوان هردوو گوراهه گروپه کان به جیا هه لسان به نه نجامدانی هاوکیشه ی پهيوهست بونی (پیرسن) له گروپی یه کم پله ی پهيوهندی نیوان هردوو تاکیکنه وهی یه کم دووم (۰.۷۹۵) پهيوهنده کی بهه یزی راسته وانه یه وانا. به کارهینانی ریگی دووم کاریه گری بۆزه تیشی هه به له سه ر دهستکه وتی خویندن. وه پهيوهندی نیوانیان بهه یزی راسته وانه یه وانا هردو تاکیکنه وه که پهيوهست به یه کم وه هاوته ریب له گه لیه کتر دهرۆن .

هه مان هاوکیشه پهيوهستون له گروپی دووم نه نجامان دا بهه مان شینوهی گروپی یه کم پله ی پهيوهندی راسته وانه یه به پله ی (۰.۷۵۲) پله ی پهيوهست بونیان به به راورد له گه ل گروپی یه کم که مته وانا ی نه وه ده گه به نی کاریه گری ریگی به کار هاوتو له گروپی یه کم دهستکه وتی که میک زیاتر بوه.

خشتمی ژماره (۵) هاوکولکه ی پهيوهست بوونی (پیرسون) بۆ گروپی (A)

Paired Samples Correlations				
		N	Correlation	Sig.
Pair 1	A1 & A2	۲۶	.۷۹۵	.۰۰۰

خشتمی ژماره (۶) هاوکولکه ی پهيوهست بوونی (پیرسون) بۆ گروپی (B)

Paired Samples Correlations				
		N	Correlation	Sig.
Pair 1	B1 & B2	۲۷	.۷۵۲	.۰۰۰

۷. دورته نجام، پاسپارده کان وپیشنیارمه کان

۷.۱. دورته نجام

۱. بوونی جیاوازی به لگه داری ناماری له ریگی پرسپارو وه لام له سه ر دهستکه وتی خویندنی خویندکاران به کاریه گریه کی بۆزه تیف.
۲. بوونی به لگه داری ناماری به ریگی ئاسای له سه ر دهستکه وتی خویندنی خویندکاران به کاریه گریه کی که م که نه مانه ش پیچه وانه ی گرمانه کانی توپزینه وه که یه.

۷.۲. پاسپارده کان

۱. پیوسته مامۆستایانی زانکو ریگی پرسپارو وه لام به کارهینان له و وانا نه کی ده گونجیت له گه ل نه و ریگایه له هه موو قوناعه کانی خویندنی زانکویدا.
۲. هه وئلدان بۆ گرنگیدان به چالاکیه کانی ناویول له لایه ن مامۆستایانه وه خویندکار دهوری سه ره کی بینیت له ناویولداو گرنگی دان به ریگی پرسپارو وه لام وچۆنه تی نه نجامدانی له ناویولدا
۳. پیوسته خولی وانه وتنه وه بکرته وه بۆ شاره زا بوونی زیاتری مامۆستایان له به کارهینانی ریگاجیاوازه کانی وانه وتنه وه به پتی ئاست و ته مه ن و قوناعی خویندنی خویندکاران.

۷.۳. پیشنیازمه کان

له کوتای نه م به شه هه لسان به به کارهینانی شیکاری لیژی بهمهستی بری کاریه گری له گوراه ی دووم کاتیک گوران له گوراه ی یه کم روده دات. له نه نجامی هردوو شیکاری دهرده که ویت. له گروپی یه کم گورانکاری که مته رویداوه نه نجامی (B) ۱.۱۰۱ وانا هه رکاتیک گوراه ی سه ره خوی یه کم ۱ پله زیاد ی نه و گوراه ی شوینکه وته ۱.۱۰۱ زیاد ده ی. له گروپی دووم گورانکاریه که زیاتره نه ویش (۱,۱۸۳) وانا هه ر یه که یه ک له گوراه ی سه ره خوی زیاد بگری گوراه ی شوین که وته ۱,۱۸۳ گورانی به سه ردادیت.

خشتمی ژماره (۷) دهره نجامی لیژی بۆ گوراهه کانی گروپی (A)

Model		Coefficients ^a			T	Sig.
		Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients			
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-۴,۶۹۵	۱,۹۳۷		-۲,۴۲۳	.۰۲۳
	A2	۱,۱۰۱	.۱۷۱	.۷۹۵	۶,۴۱۸	.۰۰۰

مانگ	رۆژ	ریکهرت	بابهت	وانه	ههفته
کانوونی یهکهم	یهک شهم چوارشهم	-١٢-٤ ٢٠١٦	یهکهم	تاقیکردنهوه ماکانو نامانج له تاقیکردنهوه ماکان	یهکهم
کانوونی یهکهم	یهک شهم چوارشهم	-١٢-٧ ٢٠١٦	یهکهم	ریزمانی چۆنییهتی نوسینی پرسیاری تاقیکردنهوه	دوهم
کانوونی یهکهم	یهک شهم چوارشهم	-١٢-١١ ٢٠١٦	دوهم	جۆر ماکانی تاقیکردنهوه بهدستههێنان	سپیههم
کانوونی یهکهم	یهک شهم چوارشهم	-١٢-١٨ ٢٠١٦	دوهم	تاقیکردنهوه و تاروی لایهنه ماکانی و خرایه ماکانی	چوارهم
کانوونی پانی	یهک شهم چوارشهم	-١٢-٢٥ ٢٠١٦	دوهم	تاقیکردنهوه یه بانه ماکانی نوسینی	پنجهم
کانوون پانی	یهک شهم چوارشهم	-١٢-٢٨ ٢٠١٦	دوهم	جۆر ماکانی تاقیکردنهوه بۆ شایه و راست و ههله	شهمشهم
کانوون پانی	یهک شهم چوارشهم	-١٢-٢٢ ٢٠١٧	دوهم	تاقیکردنهوه ههلیزار و بیهیک گهیهانندن	حهوتهم
کانوون پانی	یهک شهم چوارشهم	-١٢-٢٩ ٢٠١٧	سپیههم	تاقیکردنهوه زارهکی و کرداری	ههشتم
شوبات		٢٠١٧-٢-٥			

پاشکۆی ژماره (٢)

پلانی وانهوتنهوه بهریگای پرسسیارو وهلام
 بابته: پێوانه وههلهسه نگانندن
 قۆناغ: چوارهم- بهشی میژوو
 ئامانجی فیزیوون: فیزیوون له تاقیکردنهوهوه گرنگترین ئامانج له تاقیکردنهوهوه
 ئامانجی تابهتی: ئاشنا بوونی خویندکاران به تاقیکردنهوهوه پێناسه کیهی و ئامانجهکانی
 تاقیکردنهوه

١- پێشهکی: ماموستا ههلهستهیت به پراکیشانی سه رنجی خویندکاران بۆ ناو وانهکهوه
 پینداچوونهوه به بابتهی رابردوو ههروهها پێشهکیه که ده دات له سه ره بابتهی
 تاقیکردنهوهوهکان.

١. ئه نجامدانی توێژینه وهههه کی هاوشیوه به ریگای گهتوگۆ و ریگای نه خشه ی
 چه مکه کان له سه ره قۆناغه کانی تری خویندن له سه ره ده سه تکه وتی خویندنی
 خویندکاران.
 ٢. توێژینه وههه کی هاوشیوه ئه نجام بدریت له سه ره نمونه ی زیاترو جیاوازی بکریت
 له ئیوان قۆناغه کان.

٨. سه ره چاوه کان

٨.١. سه ره چاوه کوردیهه کان

حه سن، عبده لله، ٢٠١٢، بانه ماکانی وانهوتنه وهه ی سه ره که وتوو، چایی یه که م
 حه مامین، ره مه زان، ٢٠١٤، ریگاو شیوازه تیوری و پراکیشیه کانی وانهوتنه وهه، هه ولیر، چاپخانه ی
 رۆژهه لات.

محمد، یاسین عمر وقادر، ئاراس محمد، ٢٠١٤، بانه ماکانی توێژینه وهه ی زانستی و فیزیوونی جوله، چاپی
 یه که م، هه ولیر، چاپخانه ی رۆژهه لات.

شریف، کریم، ٢٠١٤، سایکولو جیاو ریگاکانی وانهوتنه وهه، به ریوه به رایه تی گهستی کتیبخانه گهسته هکان

٨.٢. سه ره چاوه سه ره بیهه کان

احمد، عبده القادر، ١٩٩٩، طرق التدریس العامة، مکتبه النهضه المصريه، القاهره
 الامین، شاکر، ٢٠٠٥، الشامل فی التدریس المواد الاجتماعیه، دار اسامه للنشر والتوزیع، عمان، الاردن.
 جابر، ولید احمد، ٢٠٠٥، طرق التدریس العامة تخطیطها و تطبیقاتها التربویه، الطبعة الثانية،
 دارالفکر، عمان الاردن.

جرجش، مېشال، ٢٠٠٥، معجم مصطلحات التربية والتعلم الطبعة الاولى، دار النهضة العربية.

حسن، احمد، ٢٠١٧، مهارات وطرائق التدریس الحديثة طريقة الاستئله، منظمات حكومية المفهوم
 وتأسيس.

الشوك، نوری ابراهیم، ٢٠٠٩، التصحيح فی بعض المصطلحات الرسائل والاطاریح، بغداد، جامعة
 بغداد

عبده الحمید، علی احمد، ٢٠١٠، التحصیل الدراسي وعلاقتها بالقيم الاسلامیه والتربویه، مکتبه
 حسین، الطبعة الاولى، بیروت .

علی، محمد سید، ٢٠١١، موسوعة مصطلحات التربویه، دارالمسیره، الطبعة الاولى، عمان

محمد، عایده، ٢٠١٤، تقدیر الذات وعلاقتها بالمستوى الاجتماعي الاقتصادي والتحصیل الدراسي لدى
 طلاب المرحلة الثانوية بمدارس محلية جبل اولياء، كلية الدراسات العليا، جامعة السودان.

مدقن، راج و نعیمه لعور، ٢٠١٣، التوجه بالرغبة وعلاقتها بالتحصیل الدراسي لدى تلاميذ السنة
 الاولى ثانوی، كلية علوم الانسانیة والاجتماعیه، قسم علم النفس، جامعة قاصدی مریاح

نهان، محمد، ٢٠٠٨، مهارة التدریس، داراليازوری للنشر والتوزیع.

پاشکۆکان

پاشکۆی ژماره (١)

به شهوانه ی توێژینه وهه که که دهابه شکاروه به سه ره خهسته ی وانهوتنه وهه ی هه فته انه

پاشكۆي ژمارە (۴)

- پرسيارەكانى تاقىكردەنەوى كۆتايى دوايى جىبەجىكردى ئەزمونەكە
 ۱ پ - بابەتتېوون يەككە لەئامانجەكانى تاقىكردەنەوى مەبەست جىبە لەبابەتتېوون شىبەكەو.
 ۲ پ - پرسيار دابريژە بۆھريەك لەم جۆرانەى تاقىكردەنەوى
 ۱ - تاقىكردەنەوى وتارى
 ۲ - تاقىكردەنەوى ھەلبۇاردن

پاشكۆي ژمارە (۴)

- پرسيارەكانى تاقىكردەنەوى كۆتايى دوايى جىبەجىكردى ئەزمونەكە
 ۱ پ - بابەتتېوون يەككە لەئامانجەكانى تاقىكردەنەوى مەبەست جىبە لەبابەتتېوون شىبەكەو.
 ۲ پ - پرسيار دابريژە بۆھريەك لەم جۆرانەى تاقىكردەنەوى
 ۱ - تاقىكردەنەوى وتارى
 ۲ - تاقىكردەنەوى ھەلبۇاردن
 ۳ - تاقىكردەنەوى راست و ھەلە
 ۴ - تاقىكردەنەوى بۆشايى
 ۳ پ - جياوازى بكة لەنيوان تاقىكردەنەوى بابەتى و تاقىكردەنەوى وتارى.
 ۴ پ - گرنگتېن بنەماكانى نوسىنى پرسيارى تاقىكردەنەوى بۆمېرەو باسپان بكة.

- ۲- پانتايى وانەكە: مامۇستا ناوينشانى بابەتەكە لەسەر بۆردەكە دەنوسىت ۋەھلەدەستىت بەرافەكردنى بابەتەكە بەرپىگاي پرسيارو ۋەلام وگفتوگوكردن لەسەر بابەتەكەو پرسياردەكات لەخويندكاران.
 پ- تاقىكردەنەوى جىبەو بۆچى تاقىكردەنەوى ئەنجام دەدەين؟
 پ- تاقىكردەنەوى بۆ مامۇستاو خويندكار گرېنگەكەى لەچىدايە؟
 پ- كى دەتوانىت پېناسەيەكى تاقىكردەنەوىكان بكات؟
 دواتر مامۇستا ھەوللەدەت ۋەلامى دەستكەويت لەخويندكاران ۋەبەردەوام مامۇستا بابەتەكە دەخاتەرو لەرپىگاي پرسيارو بەشدارىكردى خويندكاران ۋەورگرتتى ۋەلام لەرپىگاي ئاراستەكردنى پرسيارو گفتوگوكردن لەسەر ۋەلامەكان، واتە بەدرىزايى وانەكە مامۇستا بابەتەكە لەرپىگاي پرسيارىكردەنەوى دەخاتەرو ۋەلام ۋەردەگرېت وزۆرتېن خويندكار لە وانەكەدا بەشدارىدەكات.
 ۳. ھەلپىنجان: مامۇستا چەمك ۋەپرۆكە سەرەككەكانى بابەتەكەى دەخاتەرو ۋەسەر بۆرد ئامازەى پىدەكات لەرپىگاي پرسيارىكردەنەوى.
 ۴. ھەلسەنگاندن: مامۇستا پرسيار ئاراستەى خويندكار دەكات ۋەولام ۋەردەگرېتەمەبەستى زاننى ئاستى تىگەبىشتنى خويندكاران.
 ۵. ئەركى مالەو: مامۇستابابەتى وانەى داھاتوۋبەخويندكاران دەلبىت كەلەسەرى بچونىكەباس لەچۆنەتى رىنايى تاقىكردەنەوى دەدات بۆئەوئەى لەسەرى بچويىن بۆ وانەى داھاتوۋ.

پاشكۆي (۳)

- پلانى وانەوتنەوى بەرپىگاي ئاسايى
 بابەت: پىنوانەوھەلسەنگاندن
 قۇناغ: چوارەم- بەشى مېژوو
 ئامانجى فېرېوون: فېرېوون لەتاقىكردەنەوىو گرنگتېن ئامانج لەتاقىكردەنەوىو
 ئامانجى تايەتى: ئاشنابوونى خويندكاران بەتاقىكردەنەوىو پېناسەكەى ۋئامانجەكانى تاقىكردەنەوى
 ۱. **پېشەكى:** مامۇستا ھەلەدەستىت بەراكىشانى سەرنجى خويندكاران بۆ ناو وانەكەو پىداچوونەوى بەبابەتى رابردوو ھەروھە پېشەكەك دەدات لەسەر بابەتى تاقىكردەنەوىكان.
 ۲. **پانتايى وانەكە:** مامۇستا ناوينشانى بابەتەكە لەسەر بۆردەكە دەنوسىت ۋەدەستدەكات بەتەواوى رافەكردنى بابەتەكە پېناسەى تاقىكردەنەوىو مەبەست جىبە لەتاقىكردەنەوىو دواتر گرنگتېن ئامانج لەتاقىكردەنەوىو خال بەخال دەبىخاتەروو.
 ۳. **ھەلپىنجان:** لېزەدا مامۇستاچەمك ۋەپرۆكە سەرەككەكانى بابەتەكە دەخاتەروو خالە گرنگەكان ئامازە پىدەكات لەسەر بۆرد.
 ۴. **ھەلسەنگاندن:** بەمەبەستى زاننى تىگەبىشتنى خويندكاران دوای رافەكردنى بابەتەكە لەلايەن مامۇستا، مامۇستا چەند پرسيارىك ئاراستەى خويندكاران دەكات بۆئەوئەى بزانىت تاچەند لەبابەتەكە گەبىشتوون.
 ۵. **ئەركى مالەو:** مامۇستا بابەتى داھاتوۋ كە دەبىخوينىت لەوانەى داھاتوۋ دەدات بەخويندكاران ۋئاگادارىان دەكانتەوى بۆئەوئەى بزانن كە چى دەخوينن كە برىتپە لە رىنايى نوسىنى تاقىكردەنەوىكان.